

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
Кнеза Вишеслава 1, Београд

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ   1. Датум именованја (избора) Комисије: 24.03.2022.   2. Састав комисије: Др Надежда Стојановић, ванредни професор Шумарског факултета, Универзитета у Београду, (ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура), Др Ивана Бједов, ванредни професор Шумарског факултета, Универзитета у Београду, (ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура), Др Данијела Ђунисијевић-Бојовић, ванредни професор, Шумарског факултета, Универзитета у Београду (ужа научна област: Пејзажна архитектура и хортикултура)
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ   1. Име, име једног родитеља, презиме: Јелена, Марко, Бошковић.   2. Датум и место рођења, општина, држава: 18.10.1996., Бајна Башта, Србија.   3. Студијски програм основних студија које је кандидат завршио: Пејзажна архитектура и хортикултура   4. Датум завршетка основних студија: 2021. године.
III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА: ПЕЈЗАЖНО УРЕЂЕЊЕ ОБАЛНОГ ПОЈАСА УШЋА РЕКЕ РОГАЧИЦЕ У ДРИНУ КОД БАЈИНЕ БАШТЕ
IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА: Мастер рад дипл. инж. Јелене Бошковић, под насловом: ПЕЈЗАЖНО УРЕЂЕЊЕ ОБАЛНОГ ПОЈАСА УШЋА РЕКЕ РОГАЧИЦЕ У ДРИНУ КОД БАЈИНЕ БАШТЕ обухвата укупно 45 страница текста, 29 слика, 12 карата и 12 табела. Списак коришћене литературе садржи 19 наслова страних и домаћих аутора и 9 интернет страница. Главна поглавља рада су: 1. Увод; 2. Теоријске основе; 3. Метод рада; 4. Материјал истраживања; 5. Резултати истраживања и дискусија; 6. Закључак; 7. Литература. Такође, мастер рад садржи извод, <i>abstract</i> (на енглеском) и резиме на српском језику. Сва поглавља чине посебну целину и имају своју структуру, која је прилагођена теми која се истражује. Предмет овог рада је пејзажно уређење обалног појаса подручја ушћа реке Рогачице у Дрину у општини Бајина Башта.
V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА   1. Увод Кандидат у овом делу мастер рада указује на појам и значај пејзажног уређења еколошки нарушених простора, са посебним освртом на уређење деградираних обалног појаса ушћа Рогачице у Дрину. Овде се наводи да техника пејзажног уређења деградираних простора у суштини обједињује регенеративан дизајн, конструкцију (стварање) и функционисање обновљених или стварање нових еколошки продуктивних, али и друштвено корисних простора. У другом делу поглавља наводи се да је са еколошког аспекта подручје општине Бајина Башта значајно понајвише јер у оквиру своје територије садржи национални парк Тару, реку Дрину, као и падине планине Повлен, која се одликује великим диверзитетом заједница. Истиче се да ипак и овде постоје подручја која су запуштена и деградирана од стране човека и која се могу у еколошком и пејзажном смислу унапредити. Наводи се и да је такав један простор ушће реке Рогачице у Дрину, место

на коме се некада извлачио, складиштио, а касније и отпремао речни шљунак из Дрине. Данас овај вид коришћења простора не постоји, али је он остао девастиран, огољен и без вегетације. Оно што је данас специфично за овај простор јесте да се један његов део користи за потребе спортско-туристичке манифестације *Дринска регата*.

У овом поглављу кандидат поставља и циљ и задатак рада. Циљ рада је израда предлога пејзажног уређења обалног појаса ушћа реке Рогачице у Дрину, који ће првенствено садржати предлог еколошке обнове овог простора. Како се сам простор користи и за спортско-туристичке потребе, у обзир ће бити узета и ова његова функција. Основни задатак овог рада јесте да се истражено подручје уреди у домену пејзажног и еколошког уређења.

2. Теоријске основе

У другом поглављу кандидат излаже теоријске основе пејзажног уређења деградираних простора, истичући да је суштина ове технике да се оваквим просторима дода еколошка вредност, али и да се добију и неке корисне функције за само друштво. Истиче се да се пејзажно, односно еколошко уређење може се сврстати и под појам регенеративног дизајна, јер представља стратегију за побољшање услова живота људи и природе, које у свом инжењерингу даје посебан значај и друштвеном аспекту.

У овом поглављу кандидат истиче и везу пејзажног уређења и еколошке теорије. Кроз поднасловe говори се о томе како са еколошког аспекта обновити деградиране екосистеме. На крају поглавља наведено је неколико домаћих али и примера из света који се тичу пејзажног и еколошког уређења деградираних простора.

3. Метод рада

У трећем поглављу кандидаткиња представља метод израде мастер рада. Наводи се да су за потребе израде предлога пејзажног уређења обалног појаса ушћа реке Рогачице у Дрину спроведена теренска истраживања, као и анализа доступне литературе која се односи на услове средине датог подручја али и техника еколошке обнове деградираних простора. Наводи се да су теренска истраживања спроведена су две фазе. Прва фаза обухватила је израду биоeколошке основе истраженог подручја. Том приликом детерминисан је и вреднован биљни материјал. Утврђене су основне морфометријске карактеристике дрвенастих биљака. У другој фази на терену утврђен је начин коришћења простора. Утврђене су и друге друштвене и социјалне функције локалитета.

4. Материјал рада

У овом поглављу кандидаткиња наводи историјске и друге податке који су директно везани за простор ушћа Рогачице у Дрину и саме Бајне Баште. Такође, у овом поглављу износе се и најважније карактеристике општих услова средине (физичко-географски, орографски, климатски, геолошки, педолошки и вегетацијски) за ово подручје и околину. Овде се посебно истиче значај овог простора за локално становништво, туризам и риболов.

5. Резултати истраживања и дискусија

У овом поглављу кандидаткиња износи резултате истраживања и детаљан приказ предлога пејзажног уређења обалног појаса ушћа Рогачице у Дрину. У првом делу детаљно се износе резултати биоeколошке основе. Наводи се да је зеленило углавном присутно по ободу истраженог подручја. На терену су уочене четири групе биљака. Прва група се налази на самој речној тераси. Ту су евидентиране врсте: *Alnus glutinosa* Mill. Swingle., *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn и *Robinia pseudoacacia* L. Овде је евидентирано и 7 старијих стабала врсте *Populus nigra* L, као и 1 стабло врсте *Ulmus laevis* Pallas. Четири стабла *Populus nigra* L. смештена су једно уз другом у непосредној близини. Другу групу биљака чине карактеристична стабала *Populus nigra* L. која се налазе у средишњем делу подручја. Ова група броји 10 стабала. На обали реке Дрине, између и испред два угоститељска објекта, лоцирана је трећа група биљака коју чине 3

стабла врсте *Salix alba* L, 1 стабло врсте *Populus nigra* L. (испред објекта) и друго иза објекта, док се 1 стабло врсте *Robinia pseudoacacia* L. налази у непосредној близини. Овде се посебно истичу стабла врсте *Salix alba* L., као и стабла врсте *Populus nigra* L. У делу испод саобраћајнице и око објекта налази се четврта група биљака. Већи број индивидуа овде налази се испод саобраћајнице, до пута и то стабла *Robinia pseudoacacia* L. и *Alnus glutinosa* Mill. Swingle. Испод објекта евидентирана су и одрасла стабла, једно врсте *Robinia pseudoacacia* L., а друго врсте *Alnus glutinosa* Mill. Swingle, док се у продужетку налазе млађа стабла ове врсте са стаблом *Alnus glutinosa* L., као и линијска скупина од 9 стабала *Populus nigra* L. Ову скупину чини 12 стабала. Даље ка реци Дрини, до пољопривредне површине се налазе већински жбунасте форме и млада стабла *Cornus sanguinea* L., *Populus nigra* L. *Ulmus minor* Mill. и *Salix alba* L. Истраживањем на терену утврђено је да су од зељастих врста биљака евидентирнеоне из родова *Achillea*, *Cerastium*, *Crepis*, *Geranium*, *Lolium*, *Mentha*, *Poa*, *Rumex*, *Stellaria*, *Trifolium*, *Vicia* и *Veronica*.

Истраживањем на терену утврђено је да мобилијар на подручју ушћа није у великој бројности. Присутни су два контејнера, две чесме, сто са клупама, дрвена конструкција и дрвена настрешница.

У другом делу овог поглавља кандидаткиња детаљно излаже предлог пејзажног уређења обалног појаса ушћа Рогачице у Дрину. Наводи се да је предлогом пејзажног уређења простор ушћа подељен на више различитих функционалних зона које су изведене из потреба коришћења простора и начина уређења. Надовезују се једна на другу и повезане су у логичан склоп. То су: 1 - *Зона заштите и еколошког уређења*, налази се дуж обале реке Рогачице. Ова зона има доминантну улогу у заштити земљишта од ерозије и ревитализацији природних станишта на овом подручју. Она садржи одговарајуће биљне врсте са пропратним елементима мобилијара; 2 - *Зона пасивне рекреације и пејзног уређења*, наслања се на прву и прати део од ушћа ка средини подручја. У њој се предвиђа коришћење дока за риболов, док се постављени мобилијар и застори користе за одмор и шетњу; 3 - *Зона слободног простора* чија је намена допремање чамаца у току Дринске регате. Простор је расчишћен без елемената који би угрозили транспорт; 4 - *Зона дружења и релаксације*, која заузима део око угоститељских објеката и плажу испред њих; 5 - *Зона активне рекреације*, која подразумева дечије игралиште прилагођено природном станишту, са пропратним елементима за игру који одговарају активностима у природи; 6 - *Зона едукације* кроз пејзажно уређење. Она подразумева биљне индивидуе које карактеришу поднебље Бајине Баште, информативне табле и кућице са изложеним производима; 7 - *Тампон зона*. Налази се у делу до саобраћајнице и настала као потреба да се простор заштити од буке саобраћаја и штетних издувних гасова.

Такође, предлогом пејзажног уређења изведене су две основне функције ушћа: еколошка и пејзажна. Еколошка функција унапређена је кроз избор биљних врста за еколошку обнову у зависности од њихових еколошких карактеристика, природне вегетације станишта и потенцијала еколошке ревитализације. За обалу реке Рогачице изабране су биљке које подносе плављење, везују земљиште, штите земљиште од еродирања услед повлачења воде и доприносе еколошкој обнови простора. То су врсте: *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn., *Crataegus monogyna* Jacq., *Crataegus oxyacantha* L., *Cornus sanguinea* L., *Fraxinus angustifolia* L., *Morus alba* L., *Populus nigra* L., *Populus alba* L. и *Salix alba* L. На делу ушћа где се предвиђа изградња дечијег игралишта и простора који се пружа до плаже, користе се врсте које успевају на влажном тлу и пружају засену корисницима. Саде се врсте: *Berberis vulgaris* L., *Betula pendula* Roth, *Euonymus europaeus*, *Populus tremula* L., *Quercus robur* L., *Tilia tomentosa* L., *Ulmus laevis* Pall., *Viburnum lantana* L. и *Viburnum opulus* L. Декоративне врсте предвиђене су за садњу у оквиру зоне пасивне рекреације. Истакнуте су у пејзажној композицији поред

елемената за одмор. Изабране су врсте: *Acer campestre* L., *Betula pendula* Roth, *Crataegus monogyna* Jacq., *Prunus spinosa* L., *Salix alba* L. и *Viburnum opulus* L. За део подручја намењен едукацији и привреди одабране су оне биљне врсте које су у великој мери заступљене на територији општине Бајина Башта, које симболишу овај крај и његову најзначајнију флору. Посебно су биране врсте које карактеришу састојине најмасовнијих шума Националног парка Тара. Едукативни део налази се на благо уздихнутом терену, где вода не допире приликом плављења. Овде се предвиђа садња врста: *Abies alba* Mill., *Acer heldreichii* Orph. ex Boiss., *Fagus sylvatica* L., *Juniperus communis* L., *Picea abies* L., *Picea omorika* (Pancic) Purk., *Pinus nigra* J.F.Arnold, *Quercus cerris* Blanco и *Quercus petraea* (Matt.) Liebl. У делу ушћа који се налази дуж саобраћајнице у правилном низу се саде врсте које представљају тампон зону, тј. баријеру за продирање буке и издувних гасова од саобраћаја. Биране су врсте са густом крошњом и то *Prunus laurocerasus* L. и *Tilia tomentosa* L.

За травнате површине изабрана је смеша од три врсте трава. Травњак се поставља као противерозiona заштита на делу уз обалу реке Рогачице, али и на остале делове сеје се иста смеша трава јер одабране врсте добро подносе плавна подручја. То су врсте: *Agrostis stolonifera* L., *Alopecurus pratensis* L. и *Poa trivialis* L.

Пејзажна функција - с обзиром да у Рогачици има мештана свих старосних структура, а како се ушће налази поред пута који води за Бајину Башту и Тару биће посећено и од стране разних туриста, предлогом уређења у оквиру пејзажне функције уврштена су и места за пасивну рекреацију и дружење. Ушће садржи уређену плажу и два угоститељска објекта који су тачка сусрета корисника. Такође, мобилијар који је одабран и пешачке стазе су фокус корисничке интеракције. На доку за пецање се поред рекреационе може остварити и социјална потреба, а игралишта за децу су центар дечије комуникације. У току манифестације *Дринска регата*, ушће је најпосећеније и тада се оставрује најинтезивнији вид људске интеракције.

Рекреационе активности на ушћу сврстане су у пасивну и активну. За испољавање пасивне рекреације узима се риболов, шетња и сунчање на плажи. То су и релаксационе активности које побуђују осећај доброг стања. У активну рекреацију убрајамо дечије игралиште које је творевина специфичних елемената, баш из разлога да се успостави близак однос деце са природом, који је умногоме битан за квалитетно одрастање и како телесно, тако и ментално развијање деце. Постављени су елементи за пењање у сврху имитације планинарења; алпинетум који симболише конфигурацију рељефа општине и који поседује истакнуте биљне врсте; осматрачнице које наликују шумским осматрачницама.

6. Закључак

Овај рад представља истраживање спроведено у циљу израде пејзажног уређења обалног појаса ушћа Рогачице у Дрину. На основу прикупљених података (историјских, података са терена и података о општим условима средине) урађен је предлог пејзажног уређења који у потпуности испуњава све дефинисане циљеве.

Идејним предлогом пејзажног уређења обалног појаса ушћа Рогачице у Дрину унапређује се еколошка и пејзажна функционалност простора, а посебно његова спортско-рекреативна функција. Спровођењем предлога пејзажног уређења добија се потпуно уређен и еколошки и социјално унапређен простор, који у већој мери испуњава и његове естетске и едукативне функције, побољшавајући квалитет животне средине уопште. Предлогом пејзажног уређења обалног појаса ушћа Рогачице у Дрину овај део Бајне Баште постаје за град важан излетничко-спортско-рекреативни простор испуњен новим садржајима који ће у већој мери привући кориснике, посебно турсисте и омладину и који ће свима омогућити неометано испуњавање жељених активности.

7. Литература

Литература је коректно цитирана и наведена. Укупан број наведених референци је 19.

VI ЗАКЉУЧЦИ

Резултати овог истраживања представљају допринос у разумевању методологије пејзажног уређења деградираних простора, а посебно у домену унапређења њихових еколошких функција.

На основу сачињеног вредновања резултата рада Комисија сматра да мастер рад **дипл. инж. Јелене Бошковић** под насловом: **ПЕЈЗАЖНО УРЕЂЕЊЕ ОБАЛНОГ ПОЈАСА УШЋА РЕКЕ РОГАЧИЦЕ У ДРИНУ КОД БАЈИНЕ БАШТЕ** обрађује једну савремену тему и методолошки је успешно постављен. Мастер рад је израђен на основу теренског рада, а добијени резултати оправдавају предузета истраживања. Дипломски (мастер) рад дипл. инж. Јелене Бошковић представља самосталан и вредан научно-стручни рад.

Имајући све наведено у виду Комисија сматра да су се стекли сви услови, како у смислу стручне заснованости теме, тако и у смислу оспособљености кандидата да може да приступи јавној одбрани дипломског (мастер) рада.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА:

1. Да ли мастер рад садржи све битне елементе и да ли је написан у складу са насловом рада: **ДА.**

2. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања: **осим малих грешака техничке природе нема других недостатака.**

VIII ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже:

- да се мастер рад прихвати а кандидату одобри одбрана;

Београд, __. __. ____.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____
Др Надежда Стојановић, ванредни професор

_____
Др Ивана Бједов, ванредни професор

_____
Др Данијела Ђунисијевић-Бојовић, ванредни професор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.